

ALFÖLDY JENŐ

A Magyar Napló új segélyszolgálat a közép és emelt szintű érettségihez magyarból

– vizsgázóknak és vizsgáztatóknak

A Magyar Napló szerkesztősége nem először vállalkozik arra, hogy segítséget nyújtson a magyarból érettségizőnek: tíz éve már elkezdődött egy több évig tartó, hasonló cikksorozata. Ezt a hagyományát szeretné a folyóirat vezetősége megújítani. Különös jelentősége van ennek a jelenlegi tanévben is, hiszen a felsőfokú iskolákba való felvétel nem az egyetemek, főiskolák felvételi vizsgáin, hanem az érettségi vizsgákon dől el. Az érettségit meg lehet szerezni középfokon is, de a színvonalas felsőoktatási intézményekbe csak azzal a feltétellel folytathatók a diák tanulmányai, ha emelt szintű érettségi vizsgát tesz sikeresen. Mondhatnám így is: a tanulók életében nem egy merőben ismeretlen környezetben és nem először látott vizsgáztatók előtt, hanem a négy-hat éve megszokott helyen és a tanórákon megismert – és remélhetően megszeretett – pedagógusok jelenlétében kell számot adniuk a középiskolában megszerzett tudásukról.

Cikkeinket a középszintű érettségi vizsgát választók számára tartjuk hasznosnak; habár később sok tanuló más természetű pályát választ, mint amihez az irodalmi és a vele rokon bölcsészeti szakok elvégzése szükséges, mégis hasznos segítségükre válik a rovat megújult szisztémája az érettségi vizsga sikerességéhez.

Szükséges ez a segítségnyújtás, mert bármennyire is a középiskolában megszerzett tudásukról kell számot adniuk a diákoknak, azért az érettségi vizsga mégiscsak más, mint például az összefoglaló tanévi dolgozatírások és szóbeli beszámolók, feleletek a minél jobb osztályzatért. Ám ez a fontosságában és gyakorlati hasznosíthatóságában megnőtt érettségi

némileg új követelményeket támaszt a diáksággal szemben. Föl kell készülni arra, hogy most már nem a négy éven keresztül tanultakat „kérdezik vissza” a vizsgán, hanem a tudás alkalmazására való készséget is mérik. Azt, hogy például a magyar nyelv és irodalomban elsajátított ismeretek, a tantárgyhoz kapcsolódó műveltség, az önkifejezés biztonsága kialakult-e már azon a szinten, hogy a továbbtanulás minél zökkenőmentesebb legyen a felsőfokú képzésben. Ezért a vizsgákon ma már nem egyszerűen „vizsgadolgot” írnak a tanulók, mint régebben, hanem „esszét”. Ez pedig nem csupán ismereteket tartalmaz, hanem egy, az irodalmi műfajok sorában elhelyezkedő műfajnak, az *esszé*nek megfelelő, önálló gondolkodást, íráskészséget és személyes hangnemet is. A régi, olykor „magolásra” és hosszas memoriterekre épített dolgozatokban elegendő volt a tanultak megfelelő terjedelemben, jó helyesírással és elfogadható fogalmazással való visszamondása. Az újszerűbb vizsgáztatásban megnőtt az önálló gondolkodás jelentősége, a tudás alkalmazásának képessége az életszerű körülmények között. A szabályokat nem annyira „bevágni” kell, mint fölismerni a különféle helyzetekben, a tananyagban szereplő írók, költők műveiben – vagy éppen a mindennapi életből vett szöveges példák esetében. Meg kell szerezni tehát az újszerű vizsgafeladatok megoldására alkalmassá tevő képességeket. Véleményalkotásra alkalmas, jó írás- és beszédkulturával fölvérezett, a lényegest a lényegtelenről megkülönböztetni képes tanulók folytathatják így tanulmányaikat az általuk választott pályán.

Ehhez nyújtanak segítséget új sorozatunk első cikkei. Nagy gyakorlattal, sok-sok tapasztalattal fölvérezett, *tudós tanárok* vállalkoztak arra, hogy ezt megtegyék a vizsgáztató pedagógusok és a vizsgázó tanítványok összehangolt fölkészítésére. Valaczka András, a Budapesti Piarista Gimnázium tanára is, Raátz Judit, az Eötvös Loránd Tudományegyetem oktatója is számos tankönyvet állított össze önállóan vagy társzerzőként a nagy múltú és ma is élvonalbeli kiadónál, a Nemzeti Tankönyvkiadónál. Jelen munkáikat – és majd a továbbiakat is – a közhaszon reményében tárjuk a pedagógusok és tanítványaik figyelmébe.